

האחדות הכוללת (א)

1. אוה"ק ב שצז

1. יש יצר הרע נסתר מאד במעמקי הנפש, קנאה מרקבת עצמות, המביאה רפיון ומחשכים לכל רעיון של אורה. הקנאה היא מוזרה, רבים לא יכירוה, מפני שישנם כמה גורמים שמונעים את השפה מלהביעה, אבל היא ישנה, נרדמה היא במחבואי הנפש האנושית...
2. הקנאה המוזרה הזאת היא הקנאה באלהים, האדם מקנא הוא באלהים על אשרו האין סופי, על שלמותו המוחלטת.
3. הקנאה הזאת גורמת עקמימות הדעת וחשכת המחשבה, טמטום השכל ורוגז הרוח, וכשכל האמצעים אינם מספיקים להכיל את זעמה היא מסיימת בכפירה מוחלטת, כדי להסיר מהנפש הכואבת, אכולת הרקב את העוקץ של הקנאה, הדוקר נורא.
4. אין מרפא למחלה זו, כי אם הארה עליונה של דעת אלהים בבירור ובעומק הגיון...
5. הנתיה המדעית מבררת, שההבדל שבין האלהים והעולם תלוי הוא רק בדעה והשגה וארחות החיים.
6. כל מה שהדעה מתעלה, מתקרבת האדם והעולם לגודל האלהי, וברוממותו העליונה של האדם והכרתו הגמורה מוצא הוא שהכל הוא כלול באלהים, והעצמיות הפרטית של כל פרט מפרטי ההויה איננו כי אם התגלות אלהות, הזורחת בגוונים שונים לפנינו, ולפי זה כל האושר האלהי הלא הוא אושר של הכל.
7. והאושר הוא הולך ומתגדל, כל מה שהידעה האלהית היא הולכת ומתבררת.
8. וזהו סוד העונג הנעלה של ההשגה האלהית, שהוא הולך וחש את אשרו העליון, את שלמותו הנצחית, המלאה חדוה ועז, ואין כאן מקום לשום קנאה.

2. הרב צדוק מלובלין ספר הזיכרונות מצוה ב

וגם מה שאמרו ז"ל (מועד קטן ט"ז ע"ב) בענין מעלת הצדיקים, מי מושל בי צדיק, הקב"ה גוזר וכו', ואמרו (בבא בתרא ע"ה ע"ב) עתידים צדיקים שיקראו בשמו של הקב"ה, ואמרו ז"ל (מגילה י"ח). דיעקב נקרא אל שנאמר (בראשית ל"ג, כ') ויקרא לו וגו' מי קראו וכו', ואמרו (שמות רבה ח', א') מלך בשר ודם אין עושה אחר כיוצא בו אבל הקב"ה וכו' ומה הוא וכו' אף הצדיקים וכו', ואמרו (בראשית רבה ח', ז') עם המלך במלאכתו וגו' אלו נשמותיהן של צדיקים שבהם נמלך הקב"ה בבריאת עולמו, ואמרו (שם ריש פרשה כ"ז, א') גדול כוחן של נביאים שמדמים צורה ליוצרה וכו', וכיוצא במאמרים אלו הרבה, אל יטעה האדם חס ושלום לחשוב שהוא כח נפרד בפני עצמו, שזהו עבודה זרה גמורה כדרך העובדים לאדם. אבל ידע שאין עוד מלבדו, וה' יתברך רוצה את יראיו המיחלים לחסדו ועושה רצונם ומחשיבם ביותר. ואין להאריך פה בביאור כל דברים אלו, רק להזכיר בכלל לדעת שאין שום כח חוץ ממנו יתברך:

2א. ספר גבורות השם - פרק סט

...ואל יעלה על הדעת שהנמצאים הם דבר זולתו שאם היו נחשבים דבר זולתו אם כן הוא יתברך ח"ו יחסר דבר שהנמצאים זולתו, אבל אין הדבר כך כי כל הנמצאים שבים אליו באמתת מציאותו וכל הנמצאים אפס זולתו ...

2ב. ספר שיחת מלאכי השרת ליקוטים [תנחומא ס"פ משטים] ד"ה ועוד

ועוד יש לפרש ענין שיתוף שמו רומז אל יכולת השידוד והשתנות השם. והיינו שאינו כח קבוע וקיים בפני עצמו רק כח השי"ת משתתף עמו. וכח השי"ת הוא כח השידוד כי השי"ת הוא בעל הכחות כולם וא"כ אין שום כח נפרד בו בפני עצמו שהרי הוא אחד יחיד ומיוחד וכולם כלולים אחד. ולכך כאשר כחו חוזר למקורו שהוא כח השי"ת שמשותף בו שם כל הכחות כלולים כאחד ואינו כלל כח מיוחד.

2ג. דברי סופרים קונטרס הזכרונות מצוה שניה ד"ה והנה

והנה בזה אין צריך להזכיר לכשרי ישראל, רק להודיע שבכלל אלהים אחרים אינו דוקא עבודה זרה מיוחדת רק איזה כח אחר שיהיה שיחשבנו לכח נפרד בפני עצמו...

2ד. דרשות המהר"ל - דרוש לשבת הגדול

וכן אמר הכתוב וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, ואין פירוש אין עוד כי אין עוד אלוהים, אבל פירושו כי אין עוד דבר בעולם רק השי"ת...

3. שמונה קבצים א סה

סה. המחשבה בענין האלהות בשני הצדדים שלה - דהיינו: הצד האחד, בצורה המדברת עד הבורא והבריאה מכל אחד בפ"ע, כאילו הוא נושא לעצמו, אלא שהם מחוברים יחד מתוך שהבורא מחיה את הבריאה והבריאה מקבלת חיים מהבורא, והצד השני, שאין שם שום מציאות של בריאה כלל, והשם בריאה הוא רק מושאל מצדנו, אנו נבראים אנחנו רק מפני צמצום השגתנו, ובאמת הכל הוא בורא, אלהים, אבל הכל הוא ענין אחר ותוכן אחר, שאין לו שום ערך אל התגלות חלקית, ואלהים הוא דוקא הכל ולא חלק מצד שהוא חלק - המחשבה הזאת פועלת בכל צד מצדיה פעולה מיוחדת על רוח האדם.

4. אורות הקודש ב שצה

1. קושי גדול יש בהציון של השגת אלהות ויחוסה להעולם ולכל הנבראים כולם, על פי הציון של ההויה האלהית מחוץ לההויה של העולם, אז נרצה הדבר כאלו איזה הצלחה עמדה, שהאלהים יהיה בחיובו המאושר מהכל, וכל הנבראים הם החסרים, ממניעת הצלחתם, להיות כאלהים.
2. ומפני זה יש נטיה בנפש להציון של האחדות הכוללת, המכרת רק את האלהות, ויודעת גם כן שכל גילוי פרטי איננו ענין האלהות, כי אם הכל, ומקור הכל, ומה שהוא למעלה למעלה מזה.
3. אבל מה שמחלק את הגילוי הפרטי מאלהות, איננו ענין של אמת מצד עצמו, אלא סמיות עינים שלנו גורמת כן, שאיננו מכירים כי אם את הפרטיות.
4. ואנו בעצמנו מציאותנו הפרטית בחסרונותיה היא סמיות עינים.
5. אבל גם דעה זו אינה מתאימה לכל יתר תנאי האושר הכמוסים בגנזי הלב.
6. מה שהוא מיישב את הדעת הוא יסוד האושר שבחופש, הצדק החפשי המלא.
7. הטוב המוחלט, החפשי שנוטה בחופשו אל הטוב, הוא מחויב המציאות, וכל יחיד יכול להתעלות בעצם חופשו אל מקור החפץ הטוב, וכשירצה את הטוב המוחלט, ישתאב בגופא דמלכא ולא תהיה שום הבדלה בינו ובין אלהיו כי אם עונותיכם היו מבדלים בינכם לבין אלהיכם.
8. חוזרים אנו לפי זה, שההויה האמתית היא האלהות, וכל ההויה הירודה ממעלת אלהים עליון איננה כי אם ירידת הרצון בבחירתו הבלתי שלמה, וזה גורם תוספת של גרעון.
9. וסוף כל סוף שכל הטומאה תכלה, והרצון מתוך חופשו יתעלה אל הטוב המוחלט, ויהיה ד' אחד ושמו אחד.
10. והויה זו של חזרת הכל אל האלהות היא השלמות העליונה בהויה, ואין כח להשיג ערכה.
11. הרעיון שכל ההויה כולה היא רק ענין האלהות ואין עוד דבר לגמרי מבלעדי ד', הוא מענג את הלב מאד.
12. התענוג הרוחני שהרעיון הזה מסבב הוא המופת על צד האמת המתבטא על ידו.